

Kázání Letohrad 23.8.2026

1.čtení: Leviticus 19, 15-18

2.čtení: Matouš 18, 15-20

Přečtený text patří do části evangelia, který se někdy označuje jako řád církve. Ježíš a učedníci jsou v Galilei, mají za sebou zážitek na Hoře proměnění, kdy Ježíš rozmlouvá se Eliášem a Mojžíšem a ozve se Boží hlas: toto je milovaný syn, toho poslouchejte. Mají za sebou oznámení o očekávaném ukřižování. Člověk by řekl, dost materiálu k přemýšlení. A učedníci přistoupí k Ježíšovi a ptají se: kdo je vlastně v tom království nebeském největší? Mohou se ptát jen tak ze zvědavosti, ale spíš to patří k pozdější žádosti matky synů Zebedeových, která s mnohými úklonami po Ježíšovi žádala, aby její synové zaujali v království Božím dva nejvyšší posty.

Ježíš po otázce učedníků na místě zbourá jejich představy, že nahoru se dostane ten nejsilnější a nejschopnější. Místo toho před ně postaví malé dítě a řekne: musíte být jako toto dítě. Dnes si pod slovem malé dítě představíme bezprostřednost, důvěru nebo nevinnost. Jenže tehdy znamenalo něco jiného. Dítě byl tvor bez práv, bez postavení a popravdě řečeno bez valné ceny. Pravý opak toho největšího.

Ježíš pak pokračuje, až se dostane k našemu přečtenému textu. Jak se v sobě chovat uprostřed společenství, které nazývá církví. Má být jako širší rodina – lidi, které si nevybíráme, ale do našeho života jsou postaveni Kristem. Lidi, které máme rádi, kteří nám lezou na nervy, kterým nerozumíme, se kterými nesouhlasíme, se kterými bychom šli až na kraj světa. Ať už jsou jacikoliv, patříme k sobě, protože nás spojuje místo genů a rodičů jedna víra. Máme společného Otce, Ježíš proto od začátku užívá slova bratr a sestra. Ten nejúžší vztah na jedné rovině mezilidských vztahů. My dnes nepocházíme z mnohočetných rodin, ale i 2-4 děti nás učí jedno: byť mají stejné rodiče, jsou každý originál. Jejich vztahy se mění během života, někdy k lepšímu, jindy k horšímu. Panuje mezi nimi láska, žárlivost, závist, radost, že se mají, chválí se i pomlouvají, je tam celá dynamika vztahů. Někdy se rozhádají tak, že spolu po zbytek života nepromluví. Jindy po letech mlčení k sobě opět najdou cestu. A jindy jsou spolu po celý život skutečně jako bratři/sestry, vědí o sobě, zajímají se o sebe.

Církev v sobě všechny tyto vztahy také zahrnuje. Má-li držet pohromadě, má-li skutečně fungovat jako rodina, musí přijmout způsob, jak se vypořádat i se špatnými vztahy, které nevyhnutelně nastanou.

Ježíš začne zostra: Když tvůj bratr zhřeší. Jsme ale my ti praví, co mají posuzovat, zda zhřešil nebo ne? A co je to vlastně v tomto kontextu hřích? Když poruší Desatero? Když poruší jedno z více než 600 nařízení Mojžíšova zákona? V tomto oddílu Ježíše nezajímá hřích obecně. Zaměřuje se na takové jednání, které narušuje vztahy mezi bratry a sestrami. A přikázání, které zahrnuje mezilidské vztahy, shrnuje do výzvy: jednej s jinými tak, jak bys chtěl, aby oni jednali s tebou.

Hříchem tak může být neustálá kritika všeho a všech, mohou to být shazující poznámky někomu za zády, může to být postavení svého pohodlí na první místo (třeba zkušenost rodiče s malým dítětem, co ruší při bohoslužbách a naproti tomu senior, který kvůli tomu vyrušování ztrácí nit), může to být stavění svého názoru jako jediného správného, může to být pomluva, dlouhodobá urputná uraženost, zneužití důvěry, boj o vliv...to vše společenství církve rozvrací.

Kdo čeká, že nás nyní čeká nějaká obdoba trestního zákoníku, může být překvapen. Ježíš totiž vůbec nezačíná otázkou: Jak potrestat viníka? Začíná otázkou: Jak získat zpátky bratra. Celý další postup má jediný cíl – ne někoho usvědčit, ale zachránit vztah. Vše, co je dále navrhováno, má sloužit k tomu, aby člověk zachránil toho vedle sebe jako bratra (sestru, to si už přidávejte sami)

Nejdříve máme sebrat odvalu, jít za tím, kdo se provinil a promluvit s ním mezi čtyřma očima. Tady už je první práh, který naprostá většina z nás nepřekročí. Protože jít za někým s něčím nepříjemným, s tím máme problém. Proč bychom my měli být ti zlí, ti špatní? A tak celou situaci přecházíme mlčením nebo se zmůžeme na email – který podle mých zkušeností celou situaci jen zhorší, nepříjemné věci se mají skutečně vyřizovat z očí do očí. Nejčastější člověk před problémem uteče. Rodiče s malými dětmi přestanou do kostela chodit a už si cestu zpět nenajdou. Senioři se vrací z kostela domů nešťastní a rozzlobení. Schůze staršovstva se stávají utrpením. Sbor se rozdělí do

skupinek, které mezi sebou příliš nekomunikují. Do téhle situace by se sbor dostat neměl, přesto se dostává. I náš sbor má trpké zkušenosti, které byly důsledkem toho, že spolu lidé o problémech nemluví a pak to bouchne se všemi důsledky.

Ježíš klade důraz na diskrétnost, dá-li se to tak nazvat. Ať to proběhne mezi čtyřma očima, ať je to jen mezi vámi dvěma. Protože pokud se to takto vyřeší, zastavíte budoucí rozkol v Kristově rodině. Všimněte si, že Ježíš neříká: vyhrajete spor. Neříká ani: dokážete, že jste měli pravdu. Říká: získáš svého bratra. To je cíl celého rozhovoru. Získáš bratra.

A to není o tom, že vám ten dotyčný bude vděčný – první reakce bude pravděpodobně obrana, naštvání, ublíženost... ale ten druhý má pak možnost se nad celou situací se zamyslet, podívat se na ni očima někoho jiného. A změnit své chování. Pokud je to jeden na jednoho, jsou obranné reakce podstatně mírnější, veřejné projednávání je už vždycky spojeno s pocitem potupy, ponížení.

Pokud se to nepodaří, doporučuje Ježíš, aby se přidali další, do celkového počtu dvou až tří. Tady je odkaz na Starý zákon, kdy, pokud chtěl člověk nějakou věc žalovat u soudu, musel přivést 1-2 svědky, kteří jeho výpověď potvrdí. Můžete si říci, že každý sežene jednoho až dva, kteří se z něj postaví, ať už jde o cokoli. Nezapomínejte ale, že mluvíme o modelu společenství, které je spojeno láskou k Bohu a jednoho k druhému. Nejde o to mít pravdu, jde o to udržet vztahy, které k funkční rodině patří.

A máme-li na srdci sjednání nápravy, určitě budeme přibírat ty, kteří mají u druhé strany autoritu. A pokud se takto podaří sjednat nápravu, opět není třeba celou záležitost protřepávat veřejně.

Až když selže i tato možnost, záležitost se zveřejňuje v církvi, ve sboru. A pokud provinilec nereaguje ani na napomenutí celého společenství, má mu být jako pohan nebo celník. Což je nádherný závěr, který už mnohokrát vedl ke špatným závěrům. Člověk by řekl: celník, pohan – pryč s nimi, to jsou ti zatracení, ti, před kterými zůstane království Boží zavřeno. Neposlechli, nedali si říci, mají to spočítané.

Jenomže ke komu přišel Kristus? Co mu vyčítali? Jak to, že hoduje se celníky a hříšníky. A on jim odpověděl: nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale právě hříšníky. Má-li nám být někdo jako celník či pohan, je v kategorii lidí, kteří potřebují naši lásku, naše modlitby, naše odpouštění. Ne náš odsudek a naše odcizení.

Cokoli odmítnete na zemi, bude odmítnuto v nebi, cokoli přijmete, bude v nebi přijato, pokračuje Ježíš zdánlivě bez souvislosti. Přesnější překlad by byl svázete a rozvázete. V dějinách církve byla tato slova někdy vykládána tak, že církev dostává téměř neomezenou moc rozhodovat o lidských osudech. Může odpouštět hříchy, může zatracovat, může libovolně vykládat, co Bůh chce. Je to ale spíše upozornění: když se jako společenství poctivě snažíte jednat podle Boží vůle, když nehledáte vlastní vítězství, ale smíření, pak vaše rozhodování není Bohu lhostejné. Má váhu i před ním. Proto je tak důležité, aby bylo vedeno pokorou, modlitbou a láskou, ne touhou někoho odsoudit.

Náš text končí ujištěním: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ To rádi slyšíme zejména v malých sborech: i když nás je na bohoslužbách jen pár, Bůh určitě přijde. V kontextu přečteného oddílu bychom to ale měli spíše vyložit jako povzbuzení k tomu udělat první krok. Tam, kde lidé nehledají vítězství nad druhým, ale usilují o jeho znovuzískání jako bratra či sestry, tam je Kristus přítomen. Nemusíme zachraňovat církev vlastní moudrostí ani diplomacií. Stačí se držet Krista – ten nepřišel vyhrát spor, ale získat člověka.

Možná si dnes každý z nás vybaví někoho, s kým už dlouho nemluví. Někoho, komu se raději vyhýbá. Nebo naopak člověka, od kterého sám čeká omluvu. Ježíšův text není jednoduchý. Neříká, že smíření bude snadné ani že se vždy podaří. Ale říká, že ta naděje za první krok stojí. Protože v církvi nejsme spojeni tím, že jsme si podobní nebo že si vždy rozumíme. Jsme spojeni tím, že Kristus udělal první krok k nám.

A tak nám Ježíš na závěr nezanechává návod, jak vyhrát spor. Dává nám odvahu získat zpět bratra. Když uděláme první krok ke smíření, nezačíná jen pokoj mezi lidmi. Právě tak se Boží království stává skutečností už tady a teď. Amen.